

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći

U izmjene sustava besplatne pravne pomoći uključili smo se već tijekom javne rasprave, preporukama vezano uz one elemente tada važećeg ZoBPP-a, koje je bilo važno promijeniti. Sustav besplatne pravne pomoći treba omogućiti adekvatno i pravovremeno pravno savjetovanje i informiranje građana za sve vrste pravnih problema te dostupnost primarne pravne pomoći širokom krugu korisnika, bez složene procedure provjere imovinskoga stanja, dok je za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći tj. zastupanja na sudu, nužno dodatno ublažiti imovinske kriterije.

Založili smo se za debirokratiziran sustav i projektno financiranje svih pružatelja primarne pravne pomoći iz proračuna temeljem natječaja te za to da se sustavom omogući pristup besplatnoj pravnoj pomoći korisnicima u ruralnim i teško dostupnim područjima i korisnicima koji pripadaju ekonomski i prostorno marginaliziranim skupinama. Istakli smo presudnu važnost sustavnog informiranja građana o pravu na besplatnu pravnu pomoć, kao i ojačanu ulogu Povjerenstva za besplatnu pravnu pomoć. Dodatni prijedlog bio je ponovno otvaranje uredovnih dana besplatne pravne pomoći pri sudovima, a na tragu uspješnih iskustava iz prošlosti, čime bi se prevenirala pretrpanost sudova, a građani bili pravodobno pravno orijentirani. Na razini financijske potpore sustavu, koja je u dosadašnjoj provedbi bila nedostatna, ekonomska kriza i siromašenje sve većeg broja građana ne mogu biti izlika za neulaganje u sustav, već upravo suprotno - povećava se broj onih koji ovaj tip pomoći trebaju i naglašava potreba izdašnjijega financiranja efikasnog sustava besplatne pravne pomoći. Na tom je tragu potrebno osigurati dostatna financijska sredstva Državnog proračuna za izravne usluge besplatne pravne pomoći te u određenom razumnom vremenskom roku doseći zacrtani cilj od 0,76 eura po glavi stanovnika, koji je bio postavljen pri donošenju Zakona.

Također, naš je prijedlog bio da se financiranje primarne u odnosu na sekundarnu pravnu pomoć, osigura u istome omjeru zbog iznimne preventivne važnosti primarne pravne pomoći. Nakon sudjelovanja u javnoj raspravi tijekom koje je većina naših prijedloga bila uvažena, Ministarstvu pravosuđa te Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Odboru za ravnopravnost spolova Hrvatskog Sabora dostavili smo naše prijedloge s amandmanima koji 168 su se odnosili na prijedlog da oslobođenje od troškova sudskoga postupka obuhvaća i troškove tumača, uvrštavanje osoba koje iz tranzicijskih razloga nisu regulirale svoj status u Hrvatskoj među korisnike zakona (Romi) te na odredbu po kojoj bi primarna pravna pomoć bila financirana u minimalnom iznosu od 40% svih proračunskih sredstava. U konačnici, potrebno je osigurati dostatna financijska sredstva za cjelovitu provedbu zakona da bi se dosegao planirani strateški cilj od 0,76 € po stanovniku za besplatnu pravnu pomoć iz 2007., što iznosi cca 30 milijuna kuna, dok je primjerice za 2012. godinu, zbog komplicirane procedure ostvarivanja prava te neinformiranosti građana potrošeno tek 1.46 milijuna kuna, što nije iznos koji odgovara stvarnim potrebama građana za besplatnom pravnom pomoći. Konačno, velik dio naših prijedloga na sadržajnoj je razini ušao u tekst novoga Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/13): proširen je krug korisnika, priroda pravnih stvari za koji se pomoć odobrava, snižen je i preciziran imovinski cenzus korisnika pomoći, uvedena je mogućnost da primarnu pravnu pomoć, uz odvjetnike, udruge i pravne klinike, pružaju izravno i uredi držane uprave,

korisnici primarne pravne pomoći izuzeti su od provjera imovnog stanja, proširio se krug korisnika na pripadnike posebnih skupina, u postupku se pokrivaju troškovi tumača za potrebe migrantske i romske populacije itd.

Sustav je u cjelini debirokratiziran i učinjen pristupačnijim širem krugu korisnika; uvedeno je projektno financiranje udruga i klinika te je određeno da Ministarstvo pravosuđa mora raspisati natječaj za udruge i pravne klinike do 31.siječnja 2014.godine. Međutim, naši prijedlozi nisu uvaženi u dijelu koji se odnosi na odobrena sredstva u državnome proračunu, odnosno na toliko potrebnu financijsku potporu cjelovitoj implementaciji sustava. Naime, u novome ZoBPP-u minimalan omjer od 40% sredstava koja se moraju izdvojiti za primarnu pravnu pomoć nije propisan, a planirana proračunska sredstva za provedbu ZoBPP-a u 2014. godini iznose 4,02 milijuna kuna. To će zasigurno negativno utjecati na provedbu ovog zakona, a koncepcijski i sadržajno dobro osmišljen sustav će bit teško provediv zbog nedovoljno odobrenih financijskih sredstava, koja ne odgovaraju rastućim potrebama sve siromašnijih građana za pravnom pomoći.